

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K. félévre 5 K. negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETECH PAL
LAPFELADÓRÓS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A költségvetés ellenőrzése

Írta: *Kossuth Ferenc.*

A költségvetési vita is elárulja a közélet bágyadságát, mely a váratlanul föléledt rendszer szerencsésjét és a nemzet szerencsétlenségét képezi.

Aggódva kérdezhetjük, hogy hová fog ez vezetni?

Bágyadt közszellemmel hosszú vitákat mesterségesen felidézni nem helyes, mert ez a bágyadságot csak növeli. De a költségvetés az állam életét tükrözve vissza, mégis csak alaposan bele kell nézni, hogy meglássa a törvényhozás, hogy mit mutat a tükör.

Ez nálunk annál inkább szükséges, mert az állami életünket sok oldalról fenyegeti veszély, még pedig mindenféle irányu.

Állami háztartásunk évi költségei már oly összegre emelkedtek, hogy méltán aggódhatunk afelett, hogy ezt az emelkedést a valódi és nem a látszólagos vagyonszaporodás elbírja-e a nélkül, hogy az egyensúly az adózás és az adózási képesség, közt felbillenjen?

Államunk tökéletesebb kulturális felépítése még nagy áldozatokat igényel; e szükségünket teljesen figyelmen kívül hagyja egy másik igény, melyet ránk erőszakolnak s amely a nagyhatalmi állás hőbortjából ered. Erre a nagyhatalmiságra ráfogják, hogy megvédelmaz a háboru ellen, holott egy közelebbi vagy távolabbi háborunak egyenes provokálását képezi, mint ahogy a múltban is minden egyes háboru okozója és provokálója volt.

E két igény — melyek közül az egyik hasznos, a másik pedig egyenesen veszélyes és káros — párhuzamosan fejlődik évről-évre.

Kulturális és gazdasági fejlődésünk terén egy, vagy legfeljebb két nemzedéknek kell pótolnia a százados hátramaradást. A fegyverkezési kórság pedig, mely európai betegség s amelynek nálunk az a kínos válfaja van, mely szerint míg mások a magukéra költenek és áldoznak, addig mi a máséra, vagyis egy oly intézményre költünk, melyből tervszerűen és sziklaszilárd akarattal számúzve van mindaz, ami magyar és nemzeti. — Ezek képezik azokat a sziklákat, melyek közt az állam rozoga hajójának át kell haladnia, még pedig úgy, hogy azok, kik a hajó kormányrudját tartják, (fájdalom!) nem a hajó megmentésére, hanem egészen másra gondolnak.

Nagyon érdekesen állította elibenk Pajzs Gyula, pártunk kiváló tagja azt a tényt, hogy a koalíciós kormány alatt az állami kiadások emelkedése 41 százalékos mutat; de e kiadások mind a nemzet kulturális céljaira és hasznos befektetésekre fordítottak. Az évtizedekig elfojtott igények a koalíciós kor-

mánnyal szemben rohamosan nyilatkoztak meg s a nemzeti kormány feljogosítva érezhette magát arra, hogy ezeket az igényeket teljesítse, minthogy ugyanazon idő alatt az állami bevételeket 36 százalékkal tudta emelni. Az évtizedes mulasztások pótlása így a kiadás és a bevétel közti szokásos aránynak csak 5 százalékos romlását idézte elő.

De azóta (amint a szőnyegen levő költségvetés mutatja) az állami háztartás költségei ismét jelentékenyen növekedtek; úgy hogy tulajdonképpen az állam bruttó kiadásai még a költségvetésben szereplő számnál is magasabbak, tekintetbe véve a vámjövödelmeknek ránk eső részét, melyet szinte elköltünk) és most már 1768 millió koronára rugnak.

Azzal szoktak minket ámítani, hogy nálunk sokkal kisebb a hadi költségek aránya annál, ami más államok háztartásában mutatkozik. Ámde nagyon helyesen mutatta ki Pajzs, hogy tulajdonképpen összes állami szükségleteink fedezésére (levonva tartozásunk kamatait stb) csak 592 és 5 tized millió áll rendelkezésünkre, ezzel szemben pedig a haderőre, mely nem is a miénk, 249 milliót kell költenünk, úgy hogy összes rendelkezésünkre álló állami bevételeinknek, melyekkel tényleg rendelkezhetünk, a 40 százalékát költjük a közös haderőre, ami valóban óriási arány.

Sokan azzal vigasztalódnak, hogy ize a nemzeti vagyon, tökében erősen szaporodik. Hogy is ne szaporodnék, minthogy maga a földbirtok értéke megkétszerezedett, megháromszorosodott?

Azonban ezt az örvendefes eseményt gyakorlati eredményeiben nem szabad túlbecsülni, mert ugyanannak a földterületnek a jövedelme nem kétszerezedett vagy háromszorosodott meg, hanem csakis a pénznek a vevő értéke csökkent és a földéhség az ország nagy részében növekedett, úgy hogy a föld drágult, de produktív értéke nem nagyobbodott.

Kétségtelen tény, hogy abban az általános közgazdasági haladásban, a mely többé-kevésbé az egész világot magával ragadja, Magyarország is részes, de nem oly nagy arányban, mint amilyenben kulturáliságának és nagyhatalmi részesedésének igényei évről-évre növelik államháztartásának költségeit.

A jelenkor vagyonsodásának egyik fő ismérve a külkereskedelem, amelynek adatai jellemzően mutatják, hogy milyen helyzetben vagyunk a rajtunk elősködő Ausztriával együttvéve. A külkereskedelmi forgalom kitesz fejenkint 99 koronát, holott a kis Belgiumban 845 koronát s a tengerparttal nem bíró kis Svájcban fejenkint 794 koronát.

Ezeket tekintetbe véve, nagyon kidomborodik annak a szükségé, hogy

gondos figyelemmel ellenőrizzük állami háztartásunk költségvetését, kivált midőn a hadügyi követelések növelése erősen fenyeget és küszöbön áll. Befog következni az, hogy kulturális és produktív szükségleteinkre jó ideig nem fogunk költetni semmit, holott vannak oly állami vagyonaink, mint például az államvasutak, amelyekre ha nem költöhetünk nagyobb összegeket, jövedelmezőségük okvetlenül ismét csökkenni fog.

Ezért szeretném, ha a költségvetési vitánál a bágyadság, mely még mindig nagyfokú, lerázható volna és erélyesen jelentkeznék az ellenőrzés kötelelessége.

Az alispán nem tudja a törvényt!?

Maga mondotta...

Isten látja lelkünket, mi nem akarunk okvetlenül lesújtó bírálatot mondani a vármegye ezidő szerinti fiatal alispánjának hivatalos működéséről. De hát mikor a törvény világos rendelkezéseit mellőzi és nyílt gyűlés előtt hivatalosan azt meri kijelenteni, hogy: „Sem törvény, sem szabályrendelet, sem pedig miniszteri utasítás nem írja elő, hogy a rendezett tanácsú város mérnökének oklevele kell legyen“, hát akkor ezt szó nélkül hagyni lehetetlenség.

Nem hagyható szó nélkül azért sem, mert Dr Sebesi János Udvarhelyvármegye alispánja és mint ilyen jogot végzett egyén s e mellett még kulturmérnök is volt. Ilyen diplomás tisztviselő tehát feltétlenül ismeri, tudja a községi törvényt és mint kulturmérnöknek, ismernie kell az 1883. évi I. t. c. 10. §-át, melynek utolsó bekezdése éppen a kulturmérnökséggel foglalkozik.

A községi törvény (1886. XXII. t. c.) 74. §-a pedig a mérnöki állásokra vonatkozólag így rendelkezik: „a mérnöki állásokra nézve részben az 1883. I. t. c. 10. §. első bekezdésében... foglaltak irányadóak“.

Mit mond az 1883. I. t. c. 10. §-a? „Az állami szolgálat bármely ágazatában egy a központban, valamint a vidéken, továbbá a törvényhatóságoknál és törvényhatósági joggal felruházott városoknál, műszaki teendőkre alkalmazandó egyénekre nézve, a *képzettség* valamely műegyetem tanulmányainak szabályszerű bevégezése, s annak alapján a kir. József-műegyetem tőlvirt, vagy az által honosított *mérnöki oklevél*“.

Már most meg kell állapítanunk, hogy ezt a törvényes rendelkezést az alispán ur — saját szavai szerint — nemcsak nem respektálta, hanem arról tudni sem akart. Mi következik ebből? Más nem lehet, minthogy az alispán ur oly jogokat tulajdonít magának, a melyekkel nem bír és így a tételes törvényt lábbal tapodja.

Ha pedig a vármegye első választott tisztviselője így jár el, akkor mit várhatunk a vezetésére bizott vármegye többi funkcionáriusaitól? Azt, hogy vezérüket e téren bizonyára nem fogják követni? Lehet, de feltétlenül nem merjük állítani.

Az ügy — a közgyűlésen történt felszólalások szerint — felelősség folytán a belügyminiszterium elébe kerül, Khuen Héderváry Károly grófnak tehát ismét alkalma lesz a „rossz közigazgatásáról“ egy újabb adatot fejtegetni, hogy ezzel is dokumentálja államosítási törekvéseit.

Mi azonban nem hibáztatjuk magát a közigazgatást e ballépés miatt és pereátot sem kiáltunk reá. Hiszen a törvény világosan beszél, de nincs (ezuttal nem volt), aki alkalmazzza.

Az elmondottak alapján tiltakozunk az ilyen és ezekhez hasonló eljárások ellen, mert a nyílt törvénysértés minden jó érzésű embert fájdalmasan érint. A törvényességet baráti szívessegekért feláldozni, senki fiának sem szabad. Annál kevésbé lehet ezt oly előkelő és nagy tiszteletben levő állásból, mint egy alispáni tisztség, megcselekedni.

Argus.

A csiki székely krónikáról.

Szádeczky Lajosnak f. év március 6-án az Akadémiában: „Meg egyszer a csiki székely krónikáról“ címen tartott székfoglaló felolvasásával foglalkozunk, a melyben — mint mondá — Jósának felel.

A székfoglaló felolvasás még nem jelent meg s így természetesen csak a lapok közlésére szorítkozhatunk.

A „Pesti Napló“ megismertette pl. hogy milyen modorban és milyen hangon beszélt Sz. L. az akadémiában:

„Egy ur — Szádeczky L. — lép a dobogóra. Ez nem lapról olvas, hanem szavalni kezd kívülről, fejből. És hogyan beszél?... Hangosan kiabálva szemrehányást tesz a tekintetes Akadémiának, amely már 21 év előtt levelező tagnak választotta őt, de csak most juttatta rendes tagsághoz.

Az akadémikusok nevettek. A szigorú Angyal Dávid hangosan felkacagott, Berzevicsy a civikéret ejtette le és még a szelid Békefi Remig is mosolygott. Ezután következett a felolvasás, amely olyan volt, mint az előljáróbeszéd: rusztikus csipkelődésekkel teli vidéki hetilapocskába való polemizálgatás. (Pesti Napló, 1911. március 7, kedd, 56. sz. 5. oldal.)

A lapok h iradása szerint Sz. L. bebizonyította volna pl. azt, hogy a rabonbának nem léteztek. Erre csak azt jegyezzük meg, hogy a krónika előadásán kívül Dr Bálinth Gábor egyetemi tanár, kiváló orientalista, forrástanulmányában bizonyítja, hogy a rabonbán névnek történeti alapja van. Jósa e forrásból vette adatát. Kíváncsiak vagyunk tehát arra, hogy Dr Bálinth Gábort, a nem akadémikus tudóst, hogyan is cáfolta le az akadémikus tudós Szádeczky.

A Sz. legújabb argumentumai közül a lapok kettőt említenek föl. Azt mondja ugyanis Sz. a lapok közlése szerint, hogy Jósa családi érdekből írta művét s mögötte egy érdekszövetség áll. Ime két argumentum: két ráfogás!

Ugyanis az igazság az, hogy Jósa kézirat gyanánt kiadott munkája elején, forrásokat is megnevezve, egy hagyományt, mint hagyományt ismertet, amint ezt munkájában ismételt is kijelenti s a hagyomány ismertetése után világosan megmondja, hogy „a csal. történet megszokadt fonalat azon időponttól veszi föl, amely időpontra a meglevő oklevelek világánál biztosan visszatérhetnek“.

Nohát kérjük szépen, miféle családi érdeket szolgálhatna egy hagyomány ismertetése? S mire volna jó itt egy érdekszövetség? Közönséges ráfogás biz ez, ami az érvekben szükölködő, megszorult emberek argumentuma szokott lenni; a „rusztikus csipkelődésekkel“ egyetemben. Sulyosbitja a dolgot az, hogy éppen az akadémiai díszes székéből kellett ilyen „dísztelen“ és „rusztikus“ kijelentéseket hallanunk. Vagy nem több jog-

gal mondhatnánk, hogy éppen a Sz. L. érdekeiben jelentek meg a tényeket elferdítő, csűrő-csavaró, megtevésztésre szánt közlemények?

A lapok, Sz. felolvasása nyomán azt is írják, hogy Sz. a Jósa érveit pontról-pontra megcáfolta. Különös; mert a dolog úgy áll, hogy Sz. előző művében felhozott érveivel a krónika koholmányváltat akarta bebizonyítani, Jósa pedig azt mutatta ki, hogy a Sz. L. Krónika-ellenes érvei tarthatatlanok; s ezt beismerték mindazok, akik a Jósa művét figyelemmel elolvasták. Már most igazán kíváncsiak vagyunk a Sz. érvdöntő érveire. Pl. Sz. a krónika 1695. lemasolójának létezését is kétségbe vonta. s nemlétezésükkel is a krónika koholmányváltat bizonyítja. Jósa pedig egykoru hiteles oklevelekkel bizonyította be létezésüket. Nem érdekes-e tehát megtudni, hogy az eredeti oklevelek tanuskodását hogyan cáfolja le Sz. L.? Vag hogy minő varázsvesszővel tünteti el a vacsárcsi várromokat?...

Egyelőre tehát csak ennyit. Ha kezünkben lesz a székfoglaló, bővebben fogunk vele foglalkozni. Mert az ügy nem egyesek ügye többé, hanem minden székelyé; s nekünk jogunk is, kötelességünk is üyvelni s megakadályozni, hogy sok százados történelmünk igazságait, felületes „halotti szemle“ alapján, „tetszhalottakként“ senki el ne temetgesse. Az igazság meggyőző ereje előtt készséggel meghajlunk; de bizony nekünk a ráfogások és „rusztikus csipkelődések“ még az akadémiai székéből sem imponálnak.

Botár Gáspár.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy nálunk az ugynevezett mivelte körökben a köszöntés divatját nem multa;

mondják, hogy haragot egymásnak nem kölcsönöznek;

mondják, hogy a város adósságai a villamos üzemnél nem emelkednek;

mondják, hogy az üzemet házi kezelésbe veszik;

mondják, hogy „Turul“ madár nem csak a cipőraktárba, de az ezredéves emlék tetejére is szállani fog;

mondják, hogy némely megyei tisztifőügyész a „zsiros-perek“ elfogadása ellen erős böjtöt fogadott;

mondják, hogy a tizezer koronás külön jutalomdíjak kikötését nem kedvelik;

E hírek valódiságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— **Kossuth-szobor.** Gyergyószentmiklós város hazafias képviselőtestülete a közel multban ötezer korona összeget szavazott meg Kossuth Lajos szobor-alapjára. A szobrot 1912-ben, Kossuth Lajos névnapja évfordulóján fogják leleplezni Gyergyószentmiklóson. Marosvásárhely után tehát Gyergyószentmiklós lesz az első székelyföldi város, hol a szabadságharc dicsőséges apostolának szobrot emelnek. Nálunk is volt kiküldve egy bizottság, — a polgármester elnöklete alatt. Ajánlatot tett városunk egyik derék szülőtte, Rápolthy, hogy a szobrot szülővárosa iránti szeretetből és Kossuth Lajos nagy szelleme iránt való kegyeletből, önköltésége megtérítése fejében elkészíti. Az ügy a polgármester kezén elaludt. S ha aztán az ilyen és ezekhez hasonló dolgokat szóvá tesszük, akkor még ránk haragszanak. Szólj igazat s betörök a fejed!

— **Apponyi Albert gróf** vasárnap érkezett haza Amerikából, ahol két hónapig tartó köruton a levelőkelőbb egyesületekben előadásokat tartott Hazaérkezése alkalmából nagy lelkesedéssel ünnepelték az egyetemi énekharok az ország határára, valamint Budapestben, hol az ifjuság részéről Ember János

jogszigorító üdvözölte Apponyiban a legnagyobb magyar embert. — Közel kétezer ember gyűlt össze a nyugati pályaudvaron. A Kossuth párt nevében Szentiványi Árpád köszöntötte. Hétfőn délután pedig a tiszteletére tartott pártterkezeleten Tóth János elnök üdvözölte Apponyi gróf nagy értékű beszédében válaszolt.

— **Kossuth Lajos** halálának évfordulójáról országszerte kegyeletesen megemlékeztek a nagy szellem érdemeit becsülni tudó hazafiak. A magyar nép ünnepének bensőséges melegségét egy cseppet sem ronthatta meg az az egyébként igen sajnálatos tény, hogy a hivatalos világ ezuttal sem tartotta szükségesnek a nem-ettel való együttérzésének kifejezését. Az országgyűlési függetlenségi pártok hétfőn testületileg jelentek meg a kerepesi-uti temetőben és hazafias beszédek nyomán tették le a szent sirra koszorúkat. Kossuth Ferenc és Lajos Tivadar koszorúját Pally Sándor dr, Kossuth Ferenc titkára helyezte el a mauzóleumban Szalay László a Kossuth-serleggel kezében, nagyhatású beszédet mondott a Hungária-szállóban, hol a Kossuth párt tartotta lakomáját. A Justh-párt a Royal-szállóban rendezte a lakomát, a hol Lovász Márton mondott szónoki szépségekben gazdag beszédet. A két párt kölcsönösen képviseltette magát a lakomakon.

— **Városi mérnökválasztás** volt Székelyudvarhelyt hétfőn, Kossuth Lajos halálának évfordulóján, a mikor maga az országgyűlés is szünetet tartott a magyar nemzet édes apja iránt való kegyeletből. A választó gyűlésen a vármegye alispánja elnökölt. Mindössze három pályázó volt, kiknek nevét a „Székely-Udvarhely“ mult számában közöltük és ezek közül csakis egynek van mérnöki oklevele: Bihari Lászlónak. A kiküldött jelölő bizottság, mely Dr Sebesi János alispán elnöklete alatt tanácskozott, mind a három pályázót jelölte — tekintet nélkül a törvény által követelt képzettségre, a melyről lapunk más helyén közlünk, jogászai körökből vett megjegyzéseket. A jelölés eredményének kihirdetése után, Hlatky Miklós képviselő kérdést intézett a képesítést illetőleg az alispánhoz, aki a választógyűlés elnöki székéből azt a kijelentést tette, hogy *sem törvény, sem szabályrendelet nem kíván a városi mérnöktől oklevelet*. Erre aztán Papp-Zakor József képviselőtestületi tag felkiáltotta, hogy: éljen hát Lendvay Imre! Mire még néhányan éljeneztek. Az alispán pedig Lendvay Imrét közfelkiáltás útján megválasztott városi mérnöknek nyilvánította. Végül János Gyula nyug. kir. ítélőtáblai bíró, városi képviselő szólalt fel és a választás ellen felelősséget jelentett be. Ezzel a választási aktus véget ért. Elmenőleg egyes apák gondolkozóban estek, hogy vajjon fiaikat ne hívják-e haza az egyetemről. Hiszen ily utonmódon, Székelyudvarhelyt még polgármester is lehet belőlük — oklevél nélkül.

— **Helesteley Barkóczynál.** E hó 25-én (Gyümölcsoltó Boldogasszony napján) Barkóczy Albert „Hungária“ vendégfogadójában nagy halesteley lesz. Finom halpaprikás, rántott hal és turósesusza, valamint a legfinomabb borok és kőbányai sör áll a közönség rendelkezésére. Házhoz is kiszolgálhatnak ételeket és italokat.

— **A székely nemzet** ősi hagyományos dicsőségét temette Dr Szádeczky Lajos az Akadémiában történt székfoglalása alkalmából. Ezzel foglalkozik a „Székely-Udvarhely“ mai számában Botár Gáspár főgimnáziumi tanár. Ohajtandó volna, hogy a *székelyföldi lapok* szintén állást foglaljanak Jósa mellett, aki az igaz szót merete kimondani akkor, midőn a székelységet igazi mivoltában nem ismerőkkel szemben, megvédte hagyományait. Kívánatos, hogy Jósa füzetét a székelyek minél többen megismerjék, a mely világosságot derít multunkra. Jósa már eddig

is nagy szolgálatokat tett a székelység ügyének. Karácsonyival szemben megvédte a székely fiuleányság fontos kérdését; a mit maga Karácsonyi is beismert. Majd reámutatott ama tévedésekre, amelyek alapján Dr Szádeczky a székely krónikát meg akarta dönteni. S bárha Dr Szádeczky legutóbbi akadémiai felolvasásában ráfogásokkal és „ruszlikus” csipkelődésekkel harcol is Jóna ellen, de ez a tény is csak azt bizonyítja, hogy Dr Szádeczky tévedett s most a helyett, hogy tévedését komoly tudóshoz illő méltósággal beismerné, szitkozódik Jóna ellen. A székely becsületéről van szó. Tartsunk össze és ősi hagyományos dicsőségünket, ne hagyjuk elvitatni!

— **Mérgező szepítőszerek.** A modern arcfestékek és arckrémek közül Réveil francia vegyész nemrég hatvanötödik mutatta ki, hogy veszedelmes mérget tartalmaznak. Őt szerben arzénvegyületet, hat szerben ólomvegyületet, négyben pokolkövet, ötben higanyvegyületet, ötben foszforsavas cinket, ötben szalamiákot és kámfort, négyben mandulasavat, egyben dohányt, hatban laudanumot és néhányban ópiumot talált Réveil a vegyi vizsgálatnál. Azonkívül csaknem mindegyik szer éthert, cinkoxidot, chloroformot és lugot is tartalmazott, amelyek szintén ártalmasok. Az arc-mázolás tehát veszedelmes dolog.

— **Iskolaépítés.** A bögözi áll. iskola és melléképületek építésére ajánlatokat külön-külön a két munkanemre a székelyudvarhelyi államépítészeti hivatalnál április 11-én d. e. 10 óráig lehet benyújtani. Az ajánlat-hoz a munkabér 5 százaléknak megfelelő bánatpénz letételét igazoló adóhivatali nyugta csatolandó. Az ajánlat ivenként 1 K-ás bélyeggel látandó el. Ajánlati költségvetés nevezett államépítészeti hivatalnál ivenként 80 f ellenében, ajánlati minta pedig díjmentesen megszerezhető.

— **A madarak és fák napja.** Az Országos Állatvédő Egyesület évek óta buzgólkodik a madarak és fák védelme érdekében s hogy ez a munkája eredményes is, az kitűnik a madarak és fák napjáról szóló iskolai értesítésekből, amelyeket füzetben összegyűjtve, most adott ki az egyesület. Az ország minden részében, ezernégyszázhat iskolában tartották meg a madarak és fák ünnepét s ez a kedves, okos intézmény sokkal közvetlenebb, sokkal többet használ a célnak, mint a száraz előadások. A füzetet az egyesület megbízásából Fodor Árpád főgimnáziumi tanár igen áttekinthetően állította össze s az állatvédő egyesület valamennyi néptanítónak, vagy az érdeklődőknek díjtalanul bocsátja rendelkezésére.

— **Uj szövőipari szövötközet.** Tarpa beregmegeyi községben a hegyvidéki miniszteri kirendeltség az Országos Középponti Hitel-szövötközettel vászonszövő háziipari szövötközetet alakított. Az új szövötközetnek 156 tagja van s alaptőkéje 196 darab 25 koronás üzletrész, azaz 4900 korona. Az üzem egyelőre 40 szövőszékkel indul meg. Ilyesmivelünk sem ártana. A régi híres székely szövötközet megérdemelné a felkarolást.

— **Kolozsvári jogi vizsgákra,** u. m. alap- és államvizsgákra, jogi és államtudományi szigorlatokra tudományos alaposággal és eredményre vezető módon rövid idő alatt, mérsékelt díjazás mellett előkészít: Dr Polcz

Rezső ügyvéd jogi szemináriuma Kolozsvárt, Egyetem-utca 7. szám 1. em. Április 1-ig Deák Ferenc utca 29. szám. Szakképzett előadók, új, célszerű methodussal, folytonos foglalkozás.

— **A gyakorlati méhészkedés népszerűsítése.** A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy egyes szegényebb méhészek állami támogatása ügyében az illetékes gazdasági felügyelők tegyenek előterjesztést és egyúttal megállapította azokat a feltételeket, melyek mellett az állami segítség javaslatba hozható. E szerint a jövőre csak azok kaphatnak állami segítséget, a kik a méhészkedésben jártasok, vagyoni viszonyaiknál fogva a segítségre rá vannak szorulva és a kik hivatalos felügyelők közre hathatnak arra, hogy lakostársaik a méhészkedést megkedveljék. A jövőben méhesládokat magánosok akkor kaphatnak, ha méhesük a tulajdonos hibáján kívül elpusztult és egyébként az illető a méhészkedéssel kénytelen volna fölhagyni. Mindezeket a miniszter a gazdasági felügyelőkkel azért közli, hogy a közönséget már eleve fölvilágosíthassák a segítség ügyében.

Legelőkelőbb márka

VILAGOSI

MARTY COGNAC

Jobb mint a francia cognac.

Közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Jeddi Tamás rugonfalvi birtokos Rugonfalva közbirtokosságának közlegelő javítására a székely kirendeltség által adományozott pénz- és legelő javításához szükséges eszközökre vonatkozólag egy nyílt-téri nyilatkozatot közölt.

Engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy a nagyközönség tájékoztatása végett arra a nyilatkozatra néhány megjegyzést tehessenek.

Mint előzőleg, úgy most is főtartom, hogy egy a pénz, mint a legelő javításához szükséges eszközök Rugonfalva község közbirtokosságának közlegelő javítására lettek adva, ilyen közbirtokosság és közlegelő pedig sem 1907-ben — mikor az adományozás történt — sem pedig ma nem létezik.

Tamás ur nyilatkozatában azt állítja, hogy mint legelő birtokos-csoportnak kért és kapott segélyt a székely kirendeltségtől. Lehet. De az ezen ügyre vonatkozó iratok más tartalmazzanak, ezekben közbirtokosság és közlegelőről van szó és nem a Tamás ur által alapított birtokos csoportról. Kikből is áll ez a birtokos csoport? Jeddi Péter és Lajosból, tehát édes testvéreiből.

Ezek a legelő birtokos csoport megalakulásáról, legfennebb most ha tudnak, mivel a Jeddi-féle birtokot, mint közös osztatlant, a segély megkapása alkalmával Tamás ur használta. Hagyjunk tehát a testvéreknek

* E rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak a beküldő felelősségére. Szerk.

békét. Következik Sebesi Sándor, mint szomszéd birtokos.

Ha azt hiszi Tamás ur, hogy ez az ember az Ő szép kék szeméért a vizsgálat rendén valótlán nyilatkozatot tesz — nagyon csa ódik. Ő az igazat megfogja mondani s beigazolást nyere, hogy ő a legelő irtó eszközökből, fűmagkeverékből és korona keverékből éppen annyit kapott, mint én — azaz semmit. Szőke Károly a másik szomszéd birtokos — szintén ennyit.

Hát akkor ki kapta kérem? Az összes eszközöket, fűmag és koronakeverékeket egyedül Tamás ur! Ez így van, ez az igazság! Jeddi ur csak nem képeli egyedül magát közbirtokosságnak? Ez nagy tévedés lenne. Egyedül csoportnak is kevés. Kár hát haragudni arra, ki e nagy tévedését közérdek szempontjából, a nyilvánosságra hozta, megmondván, hogy így hiba van a tréta körül.

Mert azt csak nem akarja elhiteni a nagyközönséggel, hogy a székely kirendeltség a magas kincstár által rendelkezésére bocsátott tekintélyes összegből — bár mily cimen is — egy nagy birtokcsnak segélyt adjon.

En ha Tamás urnak volnék, nem vádolnám meg azt a tőlünk eltávozott urat azzal, hogy a kincstár pénzét nem a valóban arra szorultaknak adta. Hiszen az nem a nagybirtokosok dédelgetéséért teljesített itt honmentő munkát néhány esztendőn át.

Jelenleg is azt tanácsolom, a lánchoronakat és egyéb eszközöket tartsa meg magának a fűkeverékekkel együtt, mit ugys eddig elnyelt a föld, de azt a kicsike koronakeveréket, a mi a levonások után megmaradt, küldje vissza a kirendeltségnek, hogy az használja fel ezen összeget, nem egyes birtokos előnyére, hanem a köznek, rendeltetésének céljaira.

Ezt elintézni így lenne a legjobb Tamás ur!

Ha így cselekszik, nem kellene mind-egyre — szoknyanadrágba bujva — szökdödni. Udvarhelyt teremni, mellét verni, hancs-bandázni, birót busítani és nyilatkozatok fogalmazásáért és kiadásáért szerkesztőket zaklatni.

A jelzettekől világosan kitűnik, hogy Tamás ur téved, midőn önmagát közbirtokosságnak, vagy legalább is legelő birtokos-csoportnak nevezi. De hát a képzelődés sokra képes. Hagyjuk meg hát eddigi hitében, hogy nagyítsa önmagát, ha neki jól esik! Mert valóban nagy ember ő. Hogyne.

A mindenkori főszolgabírák főistállómestere, az újabb időben főispáni tanácsos stb. Az ilyen ember miért ne képelné, hogy ő a vármegyében — minden. Az lesz, amit ő akar. Maholnap hivatalnokokat nevez és csap el. Bizonyára ő nevezte ki azt a legelőmestert is, ki az általa végeztetett legelő javító „munkálatokat” többször megvizsgálta.

Vajjon ez a legelőmester hol lakik, vaj ki ő és messze van-e hazája? Nekem is szükségem lenne rája. Máskülönbent ezt majd megmondják Sebesi Sándor és Szőke Károly szomszéd birtokosok, ők bizonyosan személyesen ismerik, nekik ismerniük kell!

Szerkesztő urat szívélyesen üdvözlö.

Rugonfalva, 1911. március hóban.

régi hive:

Dombóváry Kelemen.

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIÁK.

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Olesó árverés.

Megvettem a vb. székelykereszturi Róth Bernát bor, sör és pálinkakereskedő csődtömegét és azt Székelykeresztúron

folyó hó 24-én és 25-én eladom.

Felhívom tehát az érdeklődők figyelmét, ha venni szándékoznak sörüzleti és borüzleti dolgokat (ugymint borokat, pálinka feléket, pálinka és likőr eszenciákat, sörös ládákat, sörös üvegeket, dugaszoló és sörfejtő gépeket, hordókat) a tenti napokon Székelykeresztúron velem a Walter szállodában értekezhetnek.

Eladom a csődtömegből a butorféléket, 2 hintót, löszerszámokat és egy fából készült jégvermet, melyet raktárnak és istállóknak is lehet használni.

Wolf Andor
szegedi borkereskedő.

Gyertyán, bükk-, jávor- és nyárfát

ugy tönk, mint nagy hasáb alakban — bogos rész nélkül — ölben és szekerekint veszünk: Márton János és fiai kaptafa stb készítő ipartelepe Székelyudvarhelyt. Balint u

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornygykereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Bérbeadó vendéglő.

Jó forgalmu vendéglő, mely 45 éve áll fenn, a barompiacsal szemben, sarokház, vasúti allomás szomszédságában Székelyudvarhelyt, Bethlen-utca 50. sz. alatt — azonnal bérbeadó. Bővebben értekezni lehet: Ferencz György vendéglősnél Székelyudvarhelyt.

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhelyt, Kossuth-u.22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód és pontos kiszolgálásért szavatol: Barkóczy Albert, vendéglős.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornygykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Végeladás!

Az általam nyilvános árverésen megvásárolt Szentpétery Gergely-féle áruraktárt u. m. porcellán-, kőedény-, üvegáru, díszműtárgyak, háztartási cikkek és vegyesáru a míg a készlet tart, hétköznapon délelőtt 9—12 óráig, délután 3—6 óráig mélyen leszállított árak mellett kiárusítatom.

Tisztelettel:

Heitz Vilmos,

a Gál Janos utóda cég tulajdonosa.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és Régiségeket megbízatásból azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztesz Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-mester

Kolozsvárt.

Levélben megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnyeim: Dietrich ékszerész Kolozsvár...

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. I. zése a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható.

Hamisítástól védve van.

Szám: 1971—1911. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906 évi július 6-án 14114/906. sz. alatt elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Zetelaka község telekkönyveiben fölvev mind azon ingatlanokranézve, a melyre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891 évi XVI. t. cikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX.

t.cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítások.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi április hó 24-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívom:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kifizőt határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák föl:

2. mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az eljárásra az 1886: XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII t. c. 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem ervenyesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3 azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törleseti kérelmeznek, illetve, hogy a törleseti engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesében a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. márc. 9.

Gyarmathy Ferenc, s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelettel:

Dósa Aladár.

kir. tszéki, telekkönyvvezető.

Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíttatnak Betegh Pál könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Delaware vessző!

Nagy Gábor-féle legnemesebb

faj. Vidékünkön több mint 20 év óta honos s az egész országban már igen elterjedt bő termő, erős édes bort adó faj. Oltani, permegetni nem kell, mert filokszera, sem szőlőbetegség kárt benne nem okoz. Jól beérett szép sima

vessző, míg a készlet tart 1. oszt. 1000 drb 35 K, száz darab 4 K. II. oszt. 1000 drb 20 K. A sima vesszők elgyökereztetéséhez utasítást küld és megrendeléseket 10 százalék előleggel elfogad

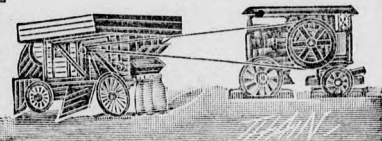
Fischer és Wolner

Bihardíószeg.

HA ÖN

egy gazdaságos üzembiztos

kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletelőnyös árban, kedvező fizetési módzatokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalathoz, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RETHY-FÉLE PEMETEFÜ

Cukorkánál.

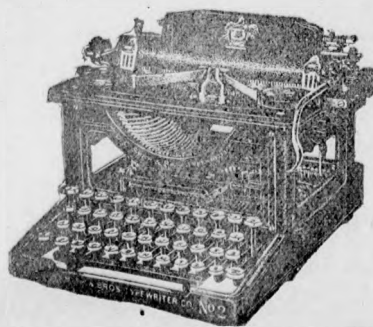
Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Egy doboz 60 fillér.

Csak Réthy-felét fogadjunk el.

A múlt a múlté,
a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nador-utca 17. sz.